॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਅਙ੍ਗੁੱਤਰਨਿਕਾਯੋ

ਏਕਾਦਸਕਨਿਪਾਤਪਾਲ਼ਿ

੧. ਨਿਸ੍ਸਯਵੱਗੋ

੧. ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਸੁੱਤਂ

੧. [ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧] ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਸਲਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਾਨੀ''ਤਿ? ''ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਤ੍ਥਾਨਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕੁਸਲਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਨਿਸਂਸਾਨੀ''ਤਿ।

''ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯੋ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸੋ''? ''ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਾਮੋਜ੍ਜਤ੍ਥੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਨਿਸਂਸੋ''।

''ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਂ''? ''ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪੀਤਤ੍ਥਂ ਪੀਤਾਨਿਸਂਸਂ''।

''ਪੀਤਿ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਾ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਾ''? ''ਪੀਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਥਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਨਿਸਂਸਾ''।

''ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਾ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਾ''? ''ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸੁਖਤ੍ਥਾ ਸੁਖਾਨਿਸਂਸਾ''।

''ਸੁਖਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਂ''? ''ਸੁਖਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਮਾਧਤ੍ਥਂ ਸਮਾਧਾਨਿਸਂਸਂ''।

''ਸਮਾਧਿ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯੋ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸੋ''? ''ਸਮਾਧਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਿਸਂਸੋ'' ।

''ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਂ''? ''ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਤ੍ਥਂ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨਿਸਂਸਂ''।

''ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ, ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਾ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸਾ''? ''ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਿਰਾਗਤ੍ਥਾ ਵਿਰਾਗਾਨਿਸਂਸਾ ''।

''ਵਿਰਾਗੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯੋ ਕਿਮਾਨਿਸਂਸੋ''? ''ਵਿਰਾਗੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਿਮੁੱਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਵਿਮੁੱਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਿਸਂਸੋ।

''ਇਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕੁਸਲਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਤ੍ਥਾਨਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਨਿਸਂਸਾਨਿ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਤ੍ਥੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਨਿਸਂਸੋ, ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਪੀਤਤ੍ਥਂ ਪੀਤਾਨਿਸਂਸਂ, ਪੀਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਥਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਨਿਸਂਸਾ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਸੁਖਤ੍ਥਾ ਸੁਖਾਨਿਸਂਸਾ, ਸੁਖਂ

ਸਮਾਧਤ੍ਥੰ ਸਮਾਧਾਨਿਸੰਸਂ, ਸਮਾਧਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਿਸੰਸੋ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਿਬ੍ਬਿਦਤ੍ਥੰ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨਿਸੰਸਂ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਵਿਰਾਗਤ੍ਥਾ ਵਿਰਾਗਾਨਿਸੰਸਾ, ਵਿਰਾਗੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਿਸੰਸੋ। ਇਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕੁਸਲਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਗ੍ਗਾਯ ਪਰੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਪਠਮਂ।

੨. ਚੇਤਨਾਕਰਣੀਯਸੁਤ੍ਤਂ

੨. [ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨] ''ਸੀਲਵਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੂ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

''ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੂ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਸ੍ਸ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

''ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਪੀਤਿ ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੂ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

''ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਕਾਯੋ ਮੇ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੂ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ।

''ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸ੍ਸ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਸੁਖਂ ਵੇਦਿਯਾਮੀ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਿਯਤਿ।

''ਸੁਖਿਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਸਮਾਧਿਯਤੂ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤਿ।

''ਸਮਾਹਿਤਸ੍ਸ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਾਮਿ ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਸਮਾਹਿਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ।

''ਯਥਾਭੂਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਾਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਾਮੀ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ।

''ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਵਿਰਜ੍ਜਾਮੀ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ।

''ਵਿਰਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਚੇਤਨਾਯ ਕਰਣੀਯਂ – 'ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਮੀ'ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਵਿਰਤ੍ਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ।

''ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਰਾਗੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਿਸੰਸੋ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਵਿਰਾਗਤ੍ਥਾ ਵਿਰਾਗਾਨਿਸੰਸਾ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਿਬ੍ਬਿਦਤ੍ਥੰ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨਿਸੰਸਂ, ਸਮਾਧਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੋ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਿਸੰਸੋ, ਸੁਖਂ ਸਮਾਧਤ੍ਥੰ ਸਮਾਧਾਨਿਸੰਸਂ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਸੁਖਤ੍ਥਾ ਸੁਖਾਨਿਸੰਸਾ, ਪੀਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਥਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਨਿਸੰਸਾ, ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਪੀਤਤ੍ਥੰ ਪੀਤਾਨਿਸੰਸਂ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਤ੍ਥੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਨਿਸੰਸੋ, ਕੁਸਲਾਨਿ ਸੀਲਾਨਿ

ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਤ੍ਥਾਨਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਨਿਸੰਸਾਨਿ। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ ਅਪਾਰਾ ਪਾਰੰ ਗਮਨਾਯਾ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਪਠਮਉਪਨਿਸਾਸੁਤ੍ਤੰ

੩. [ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੪; ੧੦.੩] ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ। ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਅਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ। ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ਅਸਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਪੀਤਿ। ਪੀਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪੀਤਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ। ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਸੁਖੰ। ਸੁਖੇ ਅਸਤਿ ਸੁਖਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ। ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਅਸਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ। ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਅਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਵਿਰਾਗੋ। ਵਿਰਾਗੇ ਅਸਤਿ ਵਿਰਾਗਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਵਿਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਪਟਿਕਾਪਿ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਚੋਪਿ... ਫੇਗ੍ਗੁਪਿ... ਸਾਰੋਪਿ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਅਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ।

''ਸੀਲਵਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ਸਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪੀਤਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਸਤਿ ਪੀਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਸੁਖੰ, ਸੁਖੇ ਸਤਿ ਸੁਖਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਸਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਰਾਗੋ, ਵਿਰਾਗੇ ਸਤਿ ਵਿਰਾਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਪਟਿਕਾਪਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਚੋਪਿ... ਫੇਗ੍ਗੁਪਿ... ਸਾਰੋਪਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਦੁਤਿਯਉਪਨਿਸਾਸੁਤ੍ਤੰ

੪. ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ [ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰) ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੪]। ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ , ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਅਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ਅਸਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਪੀਤਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪੀਤਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ ਸੁਖੰ, ਸੁਖੇ ਅਸਤਿ ਸੁਖਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੰ ਹੋਤਿ

ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਅਸਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ , ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਅਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਵਿਰਾਗੋ, ਵਿਰਾਗੇ ਅਸਤਿ ਵਿਰਾਗਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ।

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਵਿਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਪਟਿਕਾਪਿ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਚੋਪਿ... ਫੇਗ੍ਗੁਪਿ... ਸਾਰੋਪਿ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਅਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ।

‘‘ਸੀਲਵਤੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ਸਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪੀਤਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਸਤਿ ਪੀਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਸੁਖਂ, ਸੁਖੇ ਸਤਿ ਸੁਖਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਸਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਰਾਗੋ, ਵਿਰਾਗੇ ਸਤਿ ਵਿਰਾਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ।

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਪਟਿਕਾਪਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਚੋਪਿ... ਫੇਗ੍ਗੁਪਿ... ਸਾਰੋਪਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਤਤਿਯਉਪਨਿਸਾਸੁਤ੍ਤਂ

੫. [ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੫] ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ...ਪੇ॰... ‘‘ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ, ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਅਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ਅਸਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਪੀਤਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪੀਤਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਸੁਖਂ, ਸੁਖੇ ਅਸਤਿ ਸੁਖਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਅਸਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਅਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਵਿਰਾਗੋ, ਵਿਰਾਗੇ ਅਸਤਿ ਵਿਰਾਗਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ।

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਵਿਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਪਟਿਕਾਪਿ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਚੋਪਿ... ਫੇਗ੍ਗੁਪਿ... ਸਾਰੋਪਿ ਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਅਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਤੂਪਨਿਸਂ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ।

‘‘ਸੀਲਵਤੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਪਾਮੋਜ੍ਜੇ ਸਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪੀਤਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਸਤਿ ਪੀਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸਤਿ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਸੁਖਂ, ਸੁਖੇ ਸਤਿ ਸੁਖਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ

ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ, ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਸਤਿ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਸਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਵਿਰਾਗੋ, ਵਿਰਾਗੇ ਸਤਿ ਵਿਰਾਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਪਟਿਕਾਪਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ , ਤਚੋਪਿ... ਫੇਗ੍ਗੁਪਿ... ਸਾਰੋਪਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੀਲਵਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ, ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਬ੍ਯਸਨਸੁਤ੍ਤੰ

੬. ''ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ ਪਰਿਭਾਸਕੋ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ, ਠਾਨਮੇਤੰ ਅਵਕਾਸੋ ਯੰ ਸੋ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਬ੍ਯਸਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਬ੍ਯਸਨੰ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ।

ਕਤਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ? ਅਨਧਿਗਤੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਧਿਗਤਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨ ਵੋਦਾਯਨ੍ਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਾ ਅਧਿਮਾਨਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਭਿਰਤੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਤਿ, ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਾ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਿਕ੍ਖੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ, ਗਾਲ੍ਹੰ ਵਾ ਰੋਗਾਤਙ੍ਕੰ ਫੁਸਤਿ, ਉਮ੍ਮਾਦੰ ਵਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪੰ ਵਾ, ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤਿ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ – ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ ਪਰਿਭਾਸਕੋ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ, ਠਾਨਮੇਤੰ ਅਵਕਾਸੋ ਯੰ ਸੋ ਇਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਬ੍ਯਸਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਬ੍ਯਸਨੰ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। [( ) ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਾਠੋ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]

''ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ ਪਰਿਭਾਸਕੋ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ, ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ ਅਨਵਕਾਸੋ ਯੰ ਸੋ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਬ੍ਯਸਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਬ੍ਯਸਨੰ ਨ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ।

ਕਤਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ? ਅਨਧਿਗਤੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਧਿਗਤਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨ ਵੋਦਾਯਨ੍ਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਾ ਅਧਿਮਾਨਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਭਿਰਤੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਤਿ, ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਵਾ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਿਕ੍ਖੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ, ਗਾਲ੍ਹੰ ਵਾ ਰੋਗਾਤਙ੍ਕੰ ਫੁਸਤਿ, ਉਮ੍ਮਾਦੰ ਵਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪੰ ਵਾ, ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤਿ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ – ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ ਪਰਿਭਾਸਕੋ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ, ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ ਅਨਵਕਾਸੋ ਯੰ ਸੋ ਇਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਬ੍ਯਸਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਬ੍ਯਸਨੰ ਨ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਸਞ੍ਞਾਸੁਤ੍ਤੰ

੭. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯੰ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿੰ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿੰ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿੰ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ

ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾਤਿ?

''ਸਿਯਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ , ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾਤਿ।

''ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ – 'ਏਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਏਤਂ ਪਣੀਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਸਞ੍ਞੀ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾਤਿ। ''ਸਿਯਾ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨਾਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ... ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ , ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

‘‘ਇਧ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵੰਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ – ‘ਏਤੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਤੰ ਪਣੀਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ’ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

‘‘ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਆਵੁਸੋ! ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਮੇਸ੍ਸਤਿ ਨ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਦਿਦੰ ਅਗ੍ਗਪਦਸ੍ਮਿਂ! ਇਦਾਨਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਂ। ਭਗਵਾਪਿ ਮੇ ਏਤੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਏਤੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਏਤੇਹਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਆਵੁਸੋ, ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਮੇਸ੍ਸਤਿ ਨ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਦਿਦੰ ਅਗ੍ਗਪਦਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ! ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਮਨਸਿਕਾਰਸੁਤ੍ਤੰ

੮. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨ ਚਕ੍ਖੁੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਸੋਤੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਸਦ੍ਦੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਘਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਗਨ੍ਧੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਜਿਵ੍ਹੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਰਸੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਕਾਯਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਥਵਿੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਤੇਜੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਵਾਯਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਇਧਲੋਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਰਲੋਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ; ਮਨਸਿ ਚ ਪਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ?

‘‘ਸਿਯਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨ ਚਕ੍ਖੁੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਸੋਤੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਸਦ੍ਦੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਘਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਗਨ੍ਧੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਜਿਵ੍ਹੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਰਸੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਕਾਯਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਥਵਿੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਤੇਜੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਵਾਯਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਇਧਲੋਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਰਲੋਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ; ਮਨਸਿ ਚ ਪਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ।

‘‘ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨ ਚਕ੍ਖੁੰ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ... ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ; ਮਨਸਿ ਚ ਪਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ?

‘‘ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ – ‘ਏਤੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਤੰ ਪਣੀਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ’ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨ ਚਕ੍ਖੁੰ ਮਨਸਿ

ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯ; ਮਨਸਿ ਚ ਪਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਸਦ੍ਧਸੁਤ੍ਤਂ

੯. ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਨਾਤਿਕੇ ਵਿਹਰਤਿ ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੇ । ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਆਜਾਨੀਯਝਾਯਿਤਂ ਖੋ, ਸਦ੍ਧ, ਝਾਯ; ਮਾ ਖਲੁਙ੍ਕਝਾਯਿਤਂ [ਆਜਾਨੀਯਜ੍ਝਾਯਿਤਂ ਖੋ ਸਦ੍ਧ ਝਾਯਥ, ਮਾ ਖਲੁਙ੍ਕਜ੍ਝਾਯਿਤਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਕਥਞ੍ਚ, ਖਲੁਙ੍ਕਝਾਯਿਤਂ ਹੋਤਿ? ਅਸ੍ਸਖਲੁਙ੍ਕੋ ਹਿ , ਸਦ੍ਧ, ਦੋਣਿਯਾ ਬਦ੍ਧੋ [ਬਨ੍ਧੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)] 'ਯਵਸਂ ਯਵਸ'ਨ੍ਤਿ ਝਾਯਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ ਹਿ, ਸਦ੍ਧ, ਅਸ੍ਸਖਲੁਙ੍ਕਸ੍ਸ ਦੋਣਿਯਾ ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਂ ਅਜ੍ਜ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਕਾਰਣਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਮਸ੍ਸਾਹਂ [ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਹਂ (ਕ॰)] ਪਟਿਕਰੋਮੀ'ਤਿ। ਸੋ ਦੋਣਿਯਾ ਬਦ੍ਧੋ 'ਯਵਸਂ ਯਵਸ'ਨ੍ਤਿ ਝਾਯਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਸਦ੍ਧ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਰਿਸਖਲੁਙ੍ਕੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਕਾਮਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਕਾਮਰਾਗਪਰੇਤੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਕਾਮਰਾਗਂਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਝਾਯਤਿ ਪਜ੍ਝਾਯਤਿ ਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ ਅਵਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ... ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ... ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ... ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰੇਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਝਾਯਤਿ ਪਜ੍ਝਾਯਤਿ ਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ ਅਵਜ੍ਝਾਯਤਿ। ਸੋ ਪਥਵਿਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਆਪਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਤੇਜਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਵਾਯਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਇਧਲੋਕਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਪਰਲੋਕਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਸਦ੍ਧ, ਪੁਰਿਸਖਲੁਙ੍ਕਝਾਯਿਤਂ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ , ਸਦ੍ਧ , ਆਜਾਨੀਯਝਾਯਿਤਂ ਹੋਤਿ? ਭਦ੍ਰੋ ਹਿ, ਸਦ੍ਧ, ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਦੋਣਿਯਾ ਬਦ੍ਧੋ ਨ 'ਯਵਸਂ ਯਵਸ'ਨ੍ਤਿ ਝਾਯਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਭਦ੍ਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਸਦ੍ਧ, ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯਸ੍ਸ ਦੋਣਿਯਾ ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਂ ਅਜ੍ਜ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਕਾਰਣਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਮਸ੍ਸਾਹਂ ਪਟਿਕਰੋਮੀ'ਤਿ। ਸੋ ਦੋਣਿਯਾ ਬਦ੍ਧੋ ਨ 'ਯਵਸਂ ਯਵਸ'ਨ੍ਤਿ ਝਾਯਤਿ। ਭਦ੍ਰੋ ਹਿ, ਸਦ੍ਧ, ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਯਥਾ ਇਣਂ ਯਥਾ ਬਨ੍ਧਂ ਯਥਾ ਜਾਨਿਂ ਯਥਾ ਕਲਿਂ ਏਵਂ ਪਤੋਦਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਸਦ੍ਧ, ਭਦ੍ਰੋ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ਨ ਕਾਮਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਕਾਮਰਾਗਪਰੇਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ... ਨ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ... ਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ... ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰੇਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਨੇਵ ਪਥਵਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਆਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਤੇਜਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਵਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਇਧਲੋਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਪਰਲੋਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨ ਝਾਯਤਿ; ਝਾਯਤਿ ਚ ਪਨ। ਏਵਂ ਝਾਯਿਞ੍ਚ ਪਨ, ਸਦ੍ਧ, ਭਦ੍ਰਂ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯਂ ਸਇਨ੍ਦਾ ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾ ਸਪਜਾਪਤਿਕਾ ਆਰਕਾਵ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ –

‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮ, ਯਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਸੀ’’ਤਿ॥

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਥਂ ਝਾਯੀ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਦ੍ਰੋ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯੋ [ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯੋ ਝਾਯਤਿ, ਸੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯੋ, ਸੋ (ਕ॰)] ਨੇਵ ਪਥਵਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਆਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਤੇਜਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਵਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਨ ਇਧਲੋਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ , ਨ ਪਰਲੋਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨ ਝਾਯਤਿ; ਝਾਯਤਿ ਚ ਪਨ? ਕਥਂ ਝਾਯਿਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਦ੍ਰਂ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯਂ ਸਇਨ੍ਦਾ ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾ ਸਪਜਾਪਤਿਕਾ ਆਰਕਾਵ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ –

‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮ, ਯਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਸੀ’’ਤਿ॥

‘‘ਇਧ, ਸਦ੍ਧ, ਭਦ੍ਰਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯਸ੍ਸ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਆਪੋਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾ ਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਝਾਯੀ ਖੋ, ਸਦ੍ਧ, ਭਦ੍ਰੋ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯੋ ਨੇਵ ਪਥਵਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨ ਝਾਯਤਿ; ਝਾਯਤਿ ਚ ਪਨ। ਏਵਂ ਝਾਯਿਞ੍ਚ ਪਨ, ਸਦ੍ਧ, ਭਦ੍ਰਂ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯਂ ਸਇਨ੍ਦਾ ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾ ਸਪਜਾਪਤਿਕਾ ਆਰਕਾਵ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ –

‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮ, ਯਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਸੀ’’ਤਿ॥ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਮੋਰਨਿਵਾਪਸੁਤ੍ਤਂ

੧੦. ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਮੋਰਨਿਵਾਪੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ। ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ। ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਤੀਹਿ? ਅਸੇਖੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ , ਅਸੇਖੇਨ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ – ਇਮੇਹਿ, ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ।

‘‘ਅਪਰੇਹਿਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ? ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ, ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ, ਅਨੁਸਾਸਨੀਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ।

‘‘ਅਪਰੇਹਿਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਤੀਹਿ? ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਸਮ੍ਮਾਞਾਣੇਨ, ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ।

‘‘ਦ੍ਵੀਹਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ? ਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਚਰਣੇਨ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਪੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰੇਨ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ –

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਜਨੇਤਸ੍ਮਿਂ, ਯੇ ਗੋਤ੍ਤਪਟਿਸਾਰਿਨੋ।
ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਾਨੁਸੇ’’ਤਿ [ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੭; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੨; ੨.੨੪੫]॥

‘‘ਸਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰੇਨ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ, ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾ; ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ , ਨੋ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ; ਅਨੁਮਤਾ ਮਯਾ। ਅਹਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਂ ਵਦਾਮਿ –

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਜਨੇਤਸ੍ਮਿਂ, ਯੇ ਗੋਤ੍ਤਪਟਿਸਾਰਿਨੋ।
ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਾਨੁਸੇ’’ਤਿ॥ ਦਸਮਂ।

ਨਿਸ੍ਸਯਵਗ੍ਗੋ [ਨਿਸ੍ਸਾਯਵਗ੍ਗੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਪਠਮੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਾ ਚੇਤਨਾ ਤਯੋ, ਉਪਨਿਸਾ ਬ੍ਯਸਨੇਨ ਚ।
ਦ੍ਵੇ ਸਞ੍ਞਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਸਦ੍ਧੋ ਮੋਰਨਿਵਾਪਕਨ੍ਤਿ॥

੨. ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਮਹਾਨਾਮਸੁਤ੍ਤੰ

੧੧. ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ – ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – 'ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਤੇਸੰ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਤੰ ਕੇਨਸ੍ਸ [ਕੇਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ?

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮਹਾਨਾਮ! ਏਤੰ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਥਾਗਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ – 'ਤੇਸੰ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਤੰ ਕੇਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਤਬ੍ਬ'''ਨ੍ਤਿ? ਸਦ੍ਧੋ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ; ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਕੁਸੀਤੋ; ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ , ਨੋ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ; ਸਮਾਹਿਤੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸਮਾਹਿਤੋ; ਪਞ੍ਞਵਾ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। ਇਮੇਸੁ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਉਤ੍ਤਰਿ [ਉਤ੍ਤਰਿੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ। [ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦] ''ਇਧ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਤਥਾਗਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਥਾਗਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੰ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸੰਹਿਤੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖੰ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਸਮਗਤਾਯ ਪਜਾਯ ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾਯ ਪਜਾਯ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੋਤਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿੰ ਭਾਵੇਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਅਕਾਲਿਕੋ ਏਹਿਪਸ੍ਸਿਕੋ ਓਪਨੇਯ੍ਯਿਕੋ [ਓਪਨਯਿਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ'ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸੰਹਿਤੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖੰ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਸਮਗਤਾਯ ਪਜਾਯ ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਾਯ ਪਜਾਯ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੋਤਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸ੍ਸਤਿੰ ਭਾਵੇਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਙ੍ਘੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ, ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ, ਞਾਯਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ, ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ, ਯਦਿਦੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪੁਰਿਸਯੁਗਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਏਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯੋ ਪਾਹੁਨੇਯ੍ਯੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਅਞ੍ਜਲਿਕਰਣੀਯੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ

ਲੋਕਸ੍ਸਾ’ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਸਮਗਤਾਯ ਪਜਾਯ ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬਜਾਪਜ੍ਜਾਯ ਪਜਾਯ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੋਤਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘਾਨੁਸ੍ਸਤਿਂ ਭਾਵੇਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਖਣ੍ਡਾਨਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਅਸਬਲਾਨਿ ਅਕਮ੍ਮਾਸਾਨਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞੁਪ੍ਪਸਤ੍ਥਾਨਿ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਾਨਿ ਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾਨਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਸੀਲਂ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਸਮਗਤਾਯ ਪਜਾਯ ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬਜਾਪਜ੍ਜਾਯ ਪਜਾਯ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੋਤਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸੀਲਾਨੁਸ੍ਸਤਿਂ ਭਾਵੇਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਾਗਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯੋਹਂ ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਜਾਯ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰੇਨ ਚੇਤਸਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਾਮਿ ਮੁਤ੍ਤਚਾਗੋ ਪਯਤਪਾਣਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਰਤੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਦਾਨਸਂਵਿਭਾਗਰਤੋ’ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ , ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਚਾਗਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਚਾਗਂ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਸਮਗਤਾਯ ਪਜਾਯ ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬਜਾਪਜ੍ਜਾਯ ਪਜਾਯ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੋਤਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਚਾਗਾਨੁਸ੍ਸਤਿਂ ਭਾਵੇਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਦੇਵਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਯਾਮਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਤੁਸਿਤਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਨੋ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ, ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ। ਯਥਾਰੂਪਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ , ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਸਦ੍ਧਾ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਰੂਪੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਸੀਲਂ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਰੂਪੇਨ ਸੁਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਸੁਤਂ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਰੂਪੇਨ ਚਾਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪੋ ਚਾਗੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਰੂਪਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਪਞ੍ਞਾ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀ’ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਤਾਸਞ੍ਚ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਦੇਵਤਾ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖਂ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਸਮਗਤਾਯ ਪਜਾਯ ਸਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਬਜਾਪਜ੍ਜਾਯ ਪਜਾਯ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੋਤਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਦੇਵਤਾਨੁਸ੍ਸਤਿਂ ਭਾਵੇਤੀ’’ਤਿ। ਪਠਮਂ।

੨. ਦੁਤਿਯਮਹਾਨਾਮਸੁਤ੍ਤੰ

੧੨. ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ ਗਿਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਚਿਰਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਗੇਲਞ੍ਞਾ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ – ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – 'ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਮਹਾਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਤੇਸੰ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਤੰ ਕੇਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ?

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮਹਾਨਾਮ! ਏਤੰ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਥਾਗਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ – 'ਤੇਸੰ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਤੰ ਕੇਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ? ਸਦ੍ਧੋ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ; ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਕੁਸੀਤੋ; ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ; ਸਮਾਹਿਤੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ , ਨੋ ਅਸਮਾਹਿਤੋ; ਪਞ੍ਞਵਾ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। ਇਮੇਸੁ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਛ ਧਮ੍ਮੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ।

[ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੯] ''ਇਧ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਤਥਾਗਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਥਾਗਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੰ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸੰਹਿਤੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖੰ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਇਮੰ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਠਿਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਸਯਾਨੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਾਗੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ...ਪੇ॰... ਦੇਵਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ... ਪੇ॰... ਸਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿ। ਯਥਾਰੂਪਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਸਦ੍ਧਾ ਸੰਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾਰੂਪੇਨ ਸੀਲੇਨ... ਸੁਤੇਨ... ਚਾਗੇਨ... ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ ਤਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾ , ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪਾ ਪਞ੍ਞਾ ਸੰਵਿਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਤਾਸਞ੍ਚ ਦੇਵਤਾਨੰ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੋਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਮੋਹਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ; ਉਜੁਗਤਮੇਵਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਦੇਵਤਾ ਆਰਬ੍ਭ। ਉਜੁਗਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦੰ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸੰਹਿਤੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ। ਪਮੁਦਿਤਸ੍ਸ ਪੀਤਿ ਜਾਯਤਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯੋ ਸੁਖੰ ਵੇਦਿਯਤਿ, ਸੁਖਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਇਮੰ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਨਾਮ, ਦੇਵਤਾਨੁਸ੍ਸਤਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਠਿਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਸਯਾਨੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਨਨ੍ਦਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੧੩. ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ [ਅਹੋਸਿ (ਕ॰)]।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਨਨ੍ਦਿਯੋ ਸਕ੍ਕੋ – ''ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਨਨ੍ਦਿਯਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯਂਨੂਨਾਹਮ੍ਪਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਚ ਲਚ੍ਛਾਮਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ [ਉਪਗਞ੍ਛਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਨਨ੍ਦਿਯੋਪਿ ਖੋ ਸਕ੍ਕੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ [ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ (ਸ੍ਯਾ॰), ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ (ਕ॰)], ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਚ ਲਭਿ [ਲਚ੍ਛਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)] ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਨਨ੍ਦਿਯੋ ਸਕ੍ਕੋ – ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – 'ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਨਨ੍ਦਿਯੋ ਸਕ੍ਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਨਨ੍ਦਿਯੋ ਸਕ੍ਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਤੇਸਂ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਤਂ ਕੇਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ?

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਨਨ੍ਦਿਯ! ਏਤਂ ਖੋ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਥਾਗਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ – 'ਤੇਸਂ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਤਂ ਕੇਨਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ? ਸਦ੍ਧੋ ਖੋ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ; ਸੀਲਵਾ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ; ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਕੁਸੀਤੋ; ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ; ਸਮਾਹਿਤੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸਮਾਹਿਤੋ; ਪਞ੍ਞਵਾ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। ਇਮੇਸੁ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਚਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

''ਇਧ ਤ੍ਵਂ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਤਥਾਗਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ , ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਤਥਾਗਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਤ੍ਵਂ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਅਕਾਲਿਕੋ ਏਹਿਪਸ੍ਸਿਕੋ ਓਪਨੇਯ੍ਯਿਕੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਧਮ੍ਮਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਤ੍ਵਂ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਓਵਾਦਕਾ ਅਨੁਸਾਸਕਾ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਆਰਬ੍ਭ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਤ੍ਵਂ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਾਗਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯੋਹਂ ਮਚ੍ਛੇਰਮਲਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਜਾਯ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰੇਨ ਚੇਤਸਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਾਮਿ ਮੁਤ੍ਤਚਾਗੋ ਪਯਤਪਾਣਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਰਤੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਦਾਨਸਂਵਿਭਾਗਰਤੋ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਚਾਗਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ ਤੁਵੰ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਦੇਵਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਾ ਦੇਵਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮੇਵ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਭਕ੍ਖਾਨੰ [ਕਬਲ਼ਿੰਕਾਰਭਕ੍ਖਾਨੰ (ਸੀ॰), ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਭਕ੍ਖਾਨੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਦੇਵਤਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਮਨੋਮਯੰ ਕਾਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ, ਤਾ ਕਰਣੀਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤਿਚਯੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਸਮਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਰਣੀਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤਿਚਯੰ; ਏਵਮੇਵੰ ਖੋ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਯਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮੇਵ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਭਕ੍ਖਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਮਨੋਮਯੰ ਕਾਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ, ਤਾ ਕਰਣੀਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਤਿਚਯੰ। ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਦੇਵਤਾ ਆਰਬ੍ਭ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

‘‘ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਜਹਤੇਵ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਕੁਮ੍ਭੋ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜੋ [ਨਿਕੁਜ੍ਜੋ (ਕ॰)] ਵਮਤੇਵ ਉਦਕੰ, ਨੋ ਵਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਾਵਮਤਿ [ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰)]; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਵਾ ਪਨ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਸੁਕ੍ਖੇ ਤਿਣਦਾਯੇ ਅਗ੍ਗਿ ਮੁਤ੍ਤੋ ਡਹਞ੍ਞੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨੋ ਦਡ੍ਢੰ ਪਚ੍ਚੁਦਾਵਤ੍ਤਤਿ ; ਏਵਮੇਵੰ ਖੋ, ਨਨ੍ਦਿਯ, ਇਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਜਹਤੇਵ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਨ ਉਪਾਦਿਯਤੀ’’ਤਿ। ਤਤਿਯੰ।

੪. ਸੁਭੂਤਿਸੁਤ੍ਤੰ

੧੪. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੁਭੂਤਿ ਸਦ੍ਧੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸੁਭੂਤਿੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕੋ ਨਾਮਾਯੰ [ਕੋ ਨਾਮੋ ਅਯੰ (ਸੀ॰ ਕ॰), ਕੋ ਨਾਮ ਅਯੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)], ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ? ‘‘ਸਦ੍ਧੋ ਨਾਮਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੁਦਤ੍ਤਸ੍ਸ [ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ’’ਤਿ।

‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਪਨਾਯੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੇਸੂ’’ਤਿ? ‘‘ਏਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਾ, ਕਾਲੋ; ਏਤਸ੍ਸ, ਸੁਗਤ, ਕਾਲੋ, ਯੰ ਭਗਵਾ ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨਾਨਿ ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਇਦਾਨਾਹੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਦਿ ਵਾ ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੇਸੁ ਯਦਿ ਵਾ ਨੋ’’ਤਿ।

‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ; ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੁਭੂਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ । ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

‘‘ਇਧ , ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੰਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ…ਪੇ॰… ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ; ਯੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਧਾਤਾ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ…ਪੇ॰… ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯੋ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯੋ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਚੋ ਹੋਤਿ ਸੋਵਚਸ੍ਸਕਰਣੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖਮੋ ਪਦਕ੍ਖਿਣ੍ਗ੍ਗਾਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿੰ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਚੋ ਹੋਤਿ ਸੋਵਚਸ੍ਸਕਰਣੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖਮੋ ਪਦਕ੍ਖਿਣ੍ਗ੍ਗਾਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿੰ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਕਿੰਕਰਣੀਯਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ ਅਨਲਸੋ ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯ ਵੀਮੰਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਲੰ ਕਾਤੁੰ ਅਲੰ ਸੰਵਿਧਾਤੁੰ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਕਿੰਕਰਣੀਯਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ ਅਨਲਸੋ ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯ ਵੀਮੰਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਲੰ ਕਾਤੁੰ ਅਲੰ ਸੰਵਿਧਾਤੁੰ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਉਲ਼ਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਉਲ਼ਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜੋ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਥਾਮਵਾ ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਥਾਮਵਾ ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ। ਯਮ੍ਪਿ , ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਦਸਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿੰਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਜਾਤਿਸਤਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ – 'ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿੰ ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵੰਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿੰ; ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿੰ ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵੰਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ। ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ, ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ – 'ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਉਪਵਾਦਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ। ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਨੁਪਵਾਦਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ'ਤਿ। ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ

ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ, ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨਂ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ, ਸੁਭੂਤਿ, ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੁਭੂਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਾਨਿਮਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨਾਨਿ ਭਾਸਿਤਾਨਿ, ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਤੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ; ਯੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਧਾਤਾ ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ।

''ਅਯਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯੋ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਵਚੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਕਿਂਕਰਣੀਯਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ ਅਨਲਸੋ ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯ ਵੀਮਂਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਲਂ ਕਾਤੁਂ ਅਲਂ ਸਂਵਿਧਾਤੁਂ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਉਲ਼ਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜੋ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਥਾਮਵਾ ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ।

''ਅਯਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ।

''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਾਨਿਮਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਦਾਨਾਨਿ ਭਾਸਿਤਾਨਿ, ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਤਾਨਿ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਤੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

“ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਸੁਭੂਤਿ! ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸੁਭੂਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਦ੍ਧੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯਦਾ ਚ ਤ੍ਵਂ, ਸੁਭੂਤਿ, ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤਥਾਗਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ, ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤਥਾਗਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ”ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਮੇਤ੍ਤਾਸੁਤ੍ਤਂ

੧੫. [ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੨੨; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੪.੬] “ਮੇਤ੍ਤਾਯ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸੇਵਿਤਾਯ ਭਾਵਿਤਾਯ ਬਹੁਲੀਕਤਾਯ ਯਾਨੀਕਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਚਿਤਾਯ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾਯ ਏਕਾਦਸਾਨਿਸਂਸਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ।

ਕਤਮੇ ਏਕਾਦਸ? ਸੁਖਂ ਸੁਪਤਿ, ਸੁਖਂ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤਿ , ਨ ਪਾਪਕਂ ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਦੇਵਤਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਵਾ ਵਿਸਂ ਵਾ ਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਕਮਤਿ, ਤੁਵਟਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਤਿ, ਅਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗੋ ਹੋਤਿ। ਮੇਤ੍ਤਾਯ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸੇਵਿਤਾਯ ਭਾਵਿਤਾਯ ਬਹੁਲੀਕਤਾਯ ਯਾਨੀਕਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਚਿਤਾਯ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾਯ ਇਮੇ ਏਕਾਦਸਾਨਿਸਂਸਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ”ਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰਸੁਤ੍ਤਂ

੧੬. ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਬੇਲੁਵਗਾਮਕੇ [ਵੇਲੁਵਗਾਮਕੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ।

ਅਥ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਯੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਰਾਮੋ ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤਿ? ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ ਹਿ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦ”ਨ੍ਤਿ। “ਏਸੋ, ਗਹਪਤਿ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਬੇਲੁਵਗਾਮਕੇ”ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਕਰਣੀਯਂ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਬੇਲੁਵਗਾਮਕੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ”ਤਿ? “ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ”ਤਿ।

“ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ”ਤਿ? “ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਂ’। ‘ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਂ,

ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੰ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵੰ ਅਵਿਤਕ੍ਕੰ ਅਵਿਚਾਰੰ ਸਮਾਧਿਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯੰ ਝਾਨੰ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ’। ‘ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ। ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੰ ਲੋਕੰ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ’। ‘ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ...ਪੇ॰ ... ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ...ਪੇ॰... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ...ਪੇ॰... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ। ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੰ ਲੋਕੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ’। ‘ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ , ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ...ਪੇ॰... ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨੰ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ ‘ਅਨਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੋ’ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ’। ‘ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ

ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ...ਪੇ॰... ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਅਨਨ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ'ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ'। 'ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ...ਪੇ॰... ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਪੁਰਿਸੋ ਏਕੰ ਨਿਧਿਮੁਖੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਸਕਿਦੇਵ [ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪਿ ਏਵਮੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ਏਕਾਦਸ ਨਿਧਿਮੁਖਾਨਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕੰ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਸਕਿਦੇਵ ਏਕਾਦਸ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰਾਨਿ [ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰਾਨੰ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੰ] ਅਲਤ੍ਥੰ ਸੇਵਨਾਯ [ਸਵਨਾਯ (ਸ੍ਯਾ॰) ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਕਦੁਤਿਯਸੁਤ੍ਤੇਪਿ, ਭਾਵਨਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧)]। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਗਾਰੰ ਏਕਾਦਸ ਦ੍ਵਾਰੰ। ਸੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਗਾਰੇ ਆਦਿਤ੍ਤੇ ਏਕਮੇਕੇਨਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸੋਤ੍ਥਿੰ ਕਾਤੁੰ; ਏਵਮੇਵੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਏਕਮੇਕੇਨਪਿ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕੁਣਿਸ੍ਸਾਮਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸੋਤ੍ਥਿੰ ਕਾਤੁੰ। ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਧਨੰ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿੰ [ਕਿਮਙ੍ਗ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧)] ਪਨਾਹੰ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੂਜੰ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ!

ਅਥ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਵੇਸਾਲਿਕਞ੍ਚ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ। ਏਕਮੇਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਦੁਸ੍ਸਯੁਗੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਞ੍ਚ ਆਨਨ੍ਦੰ ਤਿਚੀਵਰੇਨ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਸਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਕਾਰਾਪੇਸੀਤਿ। ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਗੋਪਾਲਸੁਤ੍ਤੰ

੧੭. ''ਏਕਾਦਸਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਗੋਗਣੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁੰ [ਫਾਤਿਕਤ੍ਤੁੰ (ਸੀ॰), ਫਾਤਿਕਾਤੁੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]। ਕਤਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੋਪਾਲਕੋ ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਆਸਾਟਿਕੰ ਹਾਰੇਤਾ [ਸਾਟੇਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਹੋਤਿ, ਨ ਵਣੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਧੂਮੰ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਿਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪੀਤੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵੀਥਿੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਉਸਭਾ ਗੋਪਿਤਰੋ ਗੋਪਰਿਣਾਯਕਾ ਤੇ ਨ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ । ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਗੋਗਣੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁੰ।

''ਏਵਮੇਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਵੁਦ੍ਧਿੰ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿੰ ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁੰ। ਕਤਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ? ਇਧ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਆਸਾਟਿਕੰ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਣੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਧੂਮੰ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਿਤ੍ਥੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪੀਤੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵੀਥਿੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ ਤੇ ਨ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ( ) [(ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਂ) ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪੭ ( ) ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯਰੂਪ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ‘ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੋ ਬਾਲੋ, ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ ਨਪ੍ਪਜਹਤਿ ਨ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਨ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਨ ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਂ... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕਂ... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ ਨਪ੍ਪਜਹਤਿ ਨ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਨ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਨ ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ; ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਸਂਵੁਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਾਯ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ; ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ... ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸਂ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ... ਮਨਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ; ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨਂ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਸਂਵੁਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਾਯ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ; ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ [ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੪੬-੩੪੭ ਪਨ ਅਯਂ ਨਕਾਰੋ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿਪਦਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ਯਥਾਸੁਤਂ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਰੇਸਂ ਦੇਸੇਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਆਗਤਾਗਮਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਵਿਨਯਧਰਾ ਮਾਤਿਕਾਧਰਾ, ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ ਨ ਪਰਿਪਞ੍ਹਤਿ – ‘ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ’ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਵਿਵਟਞ੍ਚੇਵ ਨ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਾਨੀਕਤਞ੍ਚ ਨ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੇਸੁ ਚ ਕਙ੍ਖਾਠਾਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਂ ਨ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਨ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਨ ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ , ਨ ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ।

“ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਦ੍ਧਾ ਗਹਪਤਿਕਾ ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ। ਤਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਯ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਞ੍ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ, ਤੇ ਨ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ, ਤੇਸੁ ਨ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚ, ਨ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ... ਨ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ, ਨ ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ।

‘‘ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਏਕਾਦਸਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਭਬ੍ਬੋ ਗੋਗਣਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਫਾਤਿਂ ਕਾਤੁਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੋਪਾਲਕੋ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਸਾਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਉਸਭਾ ਗੋਪਿਤਰੋ ਗੋਪਰਿਣਾਯਕਾ ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਭਬ੍ਬੋ ਗੋਗਣਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਫਾਤਿਂ ਕਾਤੁਂ।

‘‘ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ? ਇਧ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਸਾਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ‘ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯਰੂਪ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਞ੍ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ‘ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੋ ਬਾਲੋ, ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਂ... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕਂ... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ।

‘‘ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ; ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਸਂਵੁਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ

ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ; ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ... ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸਂ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ... ਮਨਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ; ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨਂ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਸਂਵੁਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ; ਰਕ੍ਖਤਿ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾਸੁਤਂ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਰੇਸਂ ਦੇਸੇਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਆਗਤਾਗਮਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਵਿਨਯਧਰਾ ਮਾਤਿਕਾਧਰਾ, ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ ਪਰਿਪਞ੍ਹਤਿ – 'ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਵਿਵਟਞ੍ਚੇਵ ਵਿਵਰਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਾਨੀਕਤਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੇਸੁ ਚ ਕਙ੍ਖਾਠਾਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਵਸੇਸਦੋਹੀ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਦ੍ਧਾ ਗਹਪਤਿਕਾ ਅਭਿਹਟ੍ਠਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ। ਤਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਯ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਵਸੇਸਦੋਹੀ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ, ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ, ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚ, ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ... ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਆਵਿ ਚੇਵ ਰਹੋ ਚ। ਏਵਂ ਖੋ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਙ੍ਘਪਿਤਰੋ ਸਙ੍ਘਪਰਿਣਾਯਕਾ, ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ।

''ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਪਠਮਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਂ

੧੮. [ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੬] ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚੁੰ –

''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯੰ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿੰ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿੰ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿੰ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

''ਸਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯੰ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰ ... ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯੰ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵੰਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ – 'ਏਤੰ ਸਨ੍ਤੰ ਏਤੰ ਪਣੀਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯੰ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿੰ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿੰ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿੰ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਦੁਤਿਯਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤੰ

੧੯. ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ। ''ਭਦਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯੰ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿੰ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?
''ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ। ਸਾਧੁ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰਯੇਵ ਪਟਿਭਾਤੁ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਣਾਥ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ; ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ – 'ਏਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਏਤਂ ਪਣੀਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ । ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰ ... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਨਵਮਂ।

੧੦. ਤਤਿਯਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਂ

੨੦. [ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੭] ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੁ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ –

''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਸਿਯਾ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

''ਇਧ , ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ – 'ਏਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਏਤਂ ਪਣੀਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਦਸਮਂ।

੧੧. ਚਤੁਤ੍ਥਸਮਾਧਿਸੁਤ੍ਤਂ

੨੧. ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

''ਦੂਰਤੋਪਿ ਖੋ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਮਞ੍ਞਾਤੁਂ। ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂਯੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਤੁ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

''ਤੇਨਹਾਵੁਸੋ, ਸੁਣਾਥ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ ; ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਸਿਯਾ, ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ?

''ਇਧ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ – 'ਏਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਏਤਂ ਪਣੀਤਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਾਧਿਪਟਿਲਾਭੋ ਯਥਾ ਨੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਪਥਵਿਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਆਪੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤੇਜਸ੍ਮਿਂ ਤੇਜੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਯੋਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਇਧਲੋਕੇ ਇਧਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ , ਨ ਪਰਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ, ਯਮ੍ਪਿਦਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਂ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤਂ ਮਨਸਾ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨ ਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਸ; ਸਞ੍ਞੀ ਚ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਏਕਾਦਸਮਂ।

ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਦ੍ਵੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਹਾਨਾਮੇਨ, ਨਨ੍ਦਿਯੇਨ ਸੁਭੂਤਿਨਾ।
ਮੇਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕੋ ਗੋਪਾਲੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਸਮਾਧਿਨਾਤਿ॥

੩. ਸਾਮਞ੍ਞਵਗ੍ਗੋ

੨੨-੨੯. ''ਏਕਾਦਸਹਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਗੋਗਣਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਫਾਤਿਂ ਕਾਤੁਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੋਪਾਲਕੋ ਨ ਰੂਪਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਨ ਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਆਸਾਟਿਕਂ ਹਾਰੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਣਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਧੂਮਂ ਕਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਿਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪੀਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵੀਥਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਗੋਚਰਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਵਸੇਸਦੋਹੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਉਸਭਾ ਗੋਪਿਤਰੋ ਗੋਪਰਿਣਾਯਕਾ ਤੇ ਨ ਅਤਿਰੇਕਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤਾ ਹੋਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗੋਪਾਲਕੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਗੋਗਣਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਫਾਤਿਂ ਕਾਤੁਂ।

''ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ...ਪੇ॰... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਖਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਵਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ''।

੩੦-੬੯. ...ਸੋਤਸ੍ਮਿਂ... ਘਾਨਸ੍ਮਿਂ... ਜਿਵ੍ਹਾਯ... ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ... ਮਨਸ੍ਮਿਂ...।

੭੦-੧੧੭. ...ਰੂਪੇਸੁ... ਸਦ੍ਦੇਸੁ... ਗਨ੍ਧੇਸੁ... ਰਸੇਸੁ... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਸੁ... ਧਮ੍ਮੇਸੁ...।

੧੧੮-੧੬੫. ...ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇ... ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣੇ... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞਾਣੇ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞਾਣੇ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣੇ... ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੇ...।

੧੬੬-੨੧੩. ...ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ... ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ... ਘਾਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ... ਜਿਵ੍ਹਾਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ ... ਕਾਯਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ...।

੨੧੪-੨੬੧. ...ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਯ ਵੇਦਨਾਯ... ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਯ ਵੇਦਨਾਯ... ਘਾਨਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਯ ਵੇਦਨਾਯ... ਜਿਵ੍ਹਾਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਯ ਵੇਦਨਾਯ... ਕਾਯਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਯ ਵੇਦਨਾਯ... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਯ ਵੇਦਨਾਯ...।

੨੬੨-੩੦੯. ...ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਯ... ਸਦ੍ਦਸਞ੍ਞਾਯ... ਗਨ੍ਧਸਞ੍ਞਾਯ... ਰਸਸਞ੍ਞਾਯ... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਸਞ੍ਞਾਯ ... ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਯ...।

੩੧੦-੩੫੭. ...ਰੂਪਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ... ਸਦ੍ਦਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ... ਗਨ੍ਧਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ... ਰਸਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ... ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ...।

੩੫੮-੪੦੫. ...ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਯ... ਸਦ੍ਦਤਣ੍ਹਾਯ... ਗਨ੍ਧਤਣ੍ਹਾਯ... ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾਯ... ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾਯ...।

੪੦੬-੪੫੩. ...ਰੂਪਵਿਤਕ੍ਕੇ... ਸਦ੍ਦਵਿਤਕ੍ਕੇ... ਗਨ੍ਧਵਿਤਕ੍ਕੇ... ਰਸਵਿਤਕ੍ਕੇ... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਵਿਤਕ੍ਕੇ... ਧਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੇ...।

੪੫੪-੫੦੧. ...ਰੂਪਵਿਚਾਰੇ... ਸਦ੍ਦਵਿਚਾਰੇ... ਗਨ੍ਧਵਿਚਾਰੇ... ਰਸਵਿਚਾਰੇ... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਵਿਚਾਰੇ... ਧਮ੍ਮਵਿਚਾਰੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਖਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ...

ਵਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਿਤੁਂ... ਪੇ॰...।

੪. ਰਾਗਪੇਯਜਾਲਂ

੫੦੨. ‘‘ਰਾਗਸ੍ਸ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਤਮੇ ਏਕਾਦਸ? ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ, ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ, ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਕਰੁਣਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਮੁਦਿਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ – ਰਾਗਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਇਮੇ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ।

੫੦੩-੫੧੧. ‘‘ਰਾਗਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ... ਪਰਿਕ੍ਖਯਾਯ... ਪਹਾਨਾਯ... ਖਯਾਯ... ਵਯਾਯ... ਵਿਰਾਗਾਯ... ਨਿਰੋਧਾਯ... ਚਾਗਾਯ... ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ... ਇਮੇ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ।

੫੧੨-੬੭੧. ‘‘ਦੋਸਸ੍ਸ ...ਪੇ॰... ਮੋਹਸ੍ਸ... ਕੋਧਸ੍ਸ... ਉਪਨਾਹਸ੍ਸ... ਮਕ੍ਖਸ੍ਸ... ਪਲ਼ਾਸਸ੍ਸ... ਇਸ੍ਸਾਯ... ਮਚ੍ਛਰਿਯਸ੍ਸ... ਮਾਯਾਯ... ਸਾਠੇਯ੍ਯਸ੍ਸ... ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ... ਸਾਰਮ੍ਭਸ੍ਸ... ਮਾਨਸ੍ਸ... ਅਤਿਮਾਨਸ੍ਸ... ਮਦਸ੍ਸ... ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ...ਪੇ॰... ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ... ਪਰਿਕ੍ਖਯਾਯ... ਪਹਾਨਾਯ... ਖਯਾਯ... ਵਯਾਯ... ਵਿਰਾਗਾਯ... ਨਿਰੋਧਾਯ... ਚਾਗਾਯ... ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ ਇਮੇ ਏਕਾਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਰਾਗਪੇਯ੍ਯਾਲਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਨਵ ਸੁਤ੍ਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ ਚ [ਪਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਸਤਾਨਿ ਚ (ਅਟ੍ਠ॰)]।
ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ [ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ (ਅਟ੍ਠ॰)], ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਸਮਾਯੁਤਾ [ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਗਮੇ (ਅਟ੍ਠ॰)] ਤਿ॥

ਏਕਾਦਸਕਨਿਪਾਤਪਾਲ਼ਿ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੋ ਸਮਤ੍ਤੋ।